

Občané o americké radarové základně v ČR – září 2008

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2008, v08-09
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	1. - 8. 9. 2008
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1066
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.104a, PM.108a
Zveřejněno dne:	3. října 2008
Zpracoval:	Jan Červenka

V září 2008 CVVM položilo svým respondentům dvě otázky související s dojednaným plánem umístit na českém území radarovou základnu antibalistické obrany USA. Podobně jako v předchozích šetřeních jsme zjišťovali aktuální postoje české veřejnosti k tomuto záměru a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu.

Tabulka 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR¹ (%)

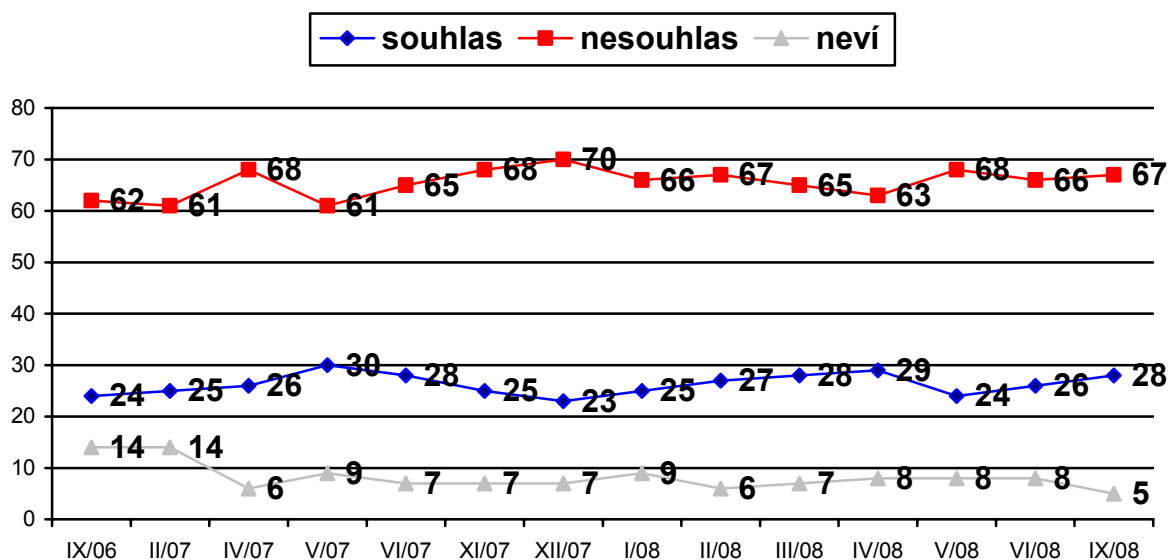
Rok	'06			'07				'08						
	IX ²	II	IV	V	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX
rozhodně souhlasí	5	6	6	7	6	5	7	6	7	6	7	7	6	9
spíše souhlasí	19	19	20	23	22	20	16	19	20	22	22	17	20	19
spíše nesouhlasí	26	23	25	25	25	25	26	25	25	25	26	26	25	25
rozhodně nesouhlasí	36	38	43	36	40	43	44	41	42	40	37	42	41	42
neví	14	14	6	9	7	7	7	9	6	7	8	8	8	5

Pozn.: Procenta ve sloupci.

¹ Otázka: „Vláda ČR podepsala se Spojenými státy americkými smlouvu o vybudování radarové stanice na území ČR, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

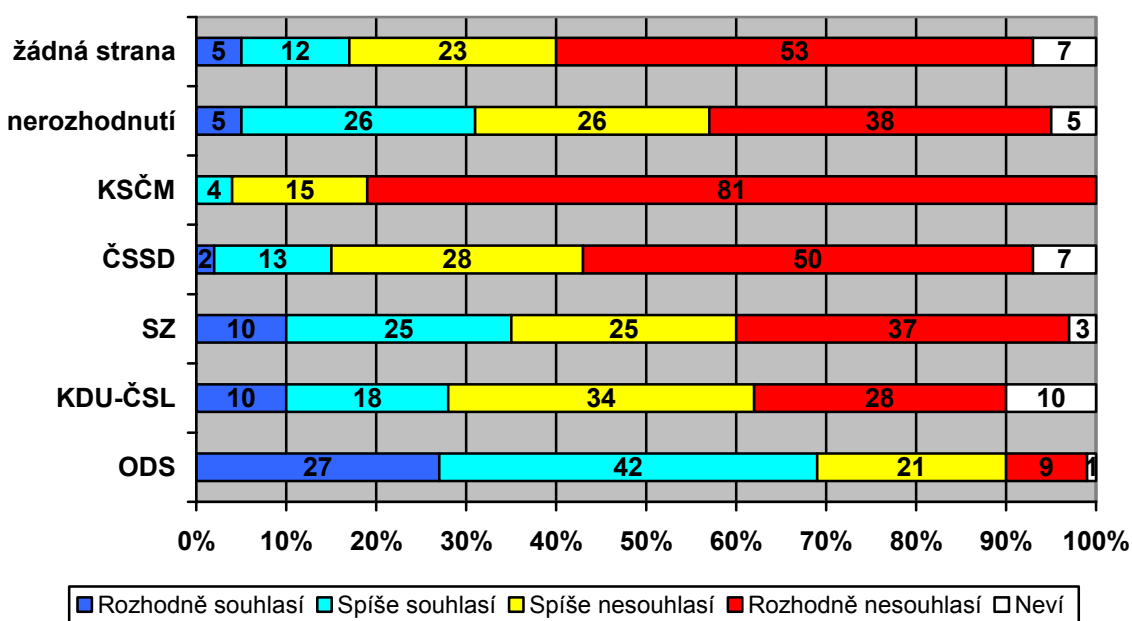
² V září 2006, kdy ještě nebylo známo, jaká součást amerického antibalistického systému by měla být umístěna právě v České republice, se položená otázka týkala obecně umístění „základny americké protiraketové obrany“.

Graf 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR (%)

Jak ukazuje tabulka a graf 1, v září tohoto roku přibližně dvě třetiny (67 %) oslovených občanů s umístěním amerického radaru protiraketové obrany u nás nesouhlasily, zatímco pro vybudování základny se vyslovovala o málo více než čtvrtina (28 %) dotázaných. Výsledky od roku 2006 tak stále vykazují převahu nesouhlasu, jehož podíl se pohybuje v rozmezí s minimem 61 a maximem 70 procent, nad souhlasem kolísajícím na či mírně nad úrovni jedné čtvrtiny, ale doposud nikdy nepřekročivším úroveň 30 procent. Oproti předchozímu šetření z června tohoto roku se aktuální výsledek statisticky významným způsobem nezměnil.

Graf 2: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)

Podle stranických preferencí (viz graf 2) má případné umístění radaru v ČR většinou podporu mezi příznivci ODS. Voliči ostatních stran myšlenku americké radarové základny v ČR většinou odmítají, přičemž u opoziční ČSSD a zejména KSČM je nesouhlas relativně četnější a vyhraněnější než u obou menších stran vládní koalice. Odmítavý postoj jednoznačně převažuje i mezi nerozhodnutými a těmi, kdo nepreferují žádnou stranu. Obecně platí, že z hlediska sebezaražení na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá a odpor vůči ní sílí zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků šetření zaznamenalo vyšší podíly souhlasu mezi muži, lidmi ve věku 30 až 44 let, absolventy vysokých škol, podnikateli, vedoucími či vysoce kvalifikovanými odbornými pracovníky a dotázanými, kteří životní úroveň svojí domácnosti hodnotí jako dobrou. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali respondenti starší 60 let, respektive důchodci a dotázaní, kteří svou životní úroveň vnímají jako špatnou nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“.

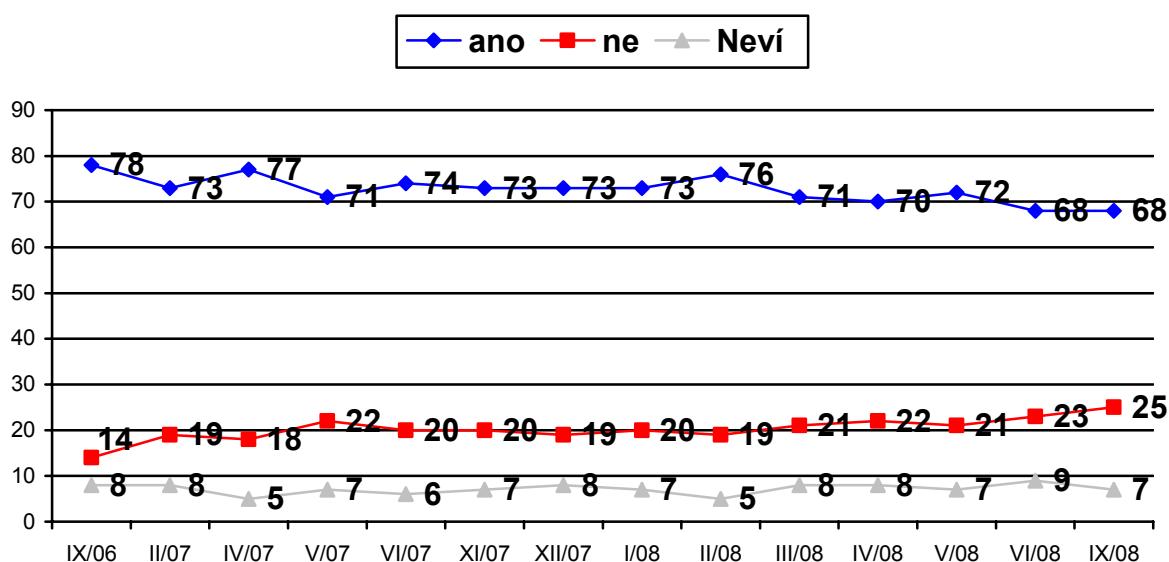
Druhá otázka výzkumu se týkala případného referenda o umístění americké radarové základny protiraketové obrany u nás.³

Tabulka 2: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

Rok	2006	2007						2008						
Měsíc	IX ⁴	II	IV	V	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX
Rozhodně ano	49	46	46	43	45	47	45	47	49	45	43	45	43	45
Spíše ano	29	27	31	28	29	26	28	26	27	26	27	27	25	23
Spíše ne	10	13	12	16	14	13	11	14	14	14	15	13	15	16
Rozhodně ne	4	6	6	6	6	7	8	6	5	7	7	8	8	9
Neví	8	8	5	7	6	7	8	7	5	8	8	7	9	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 3: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu? (%)

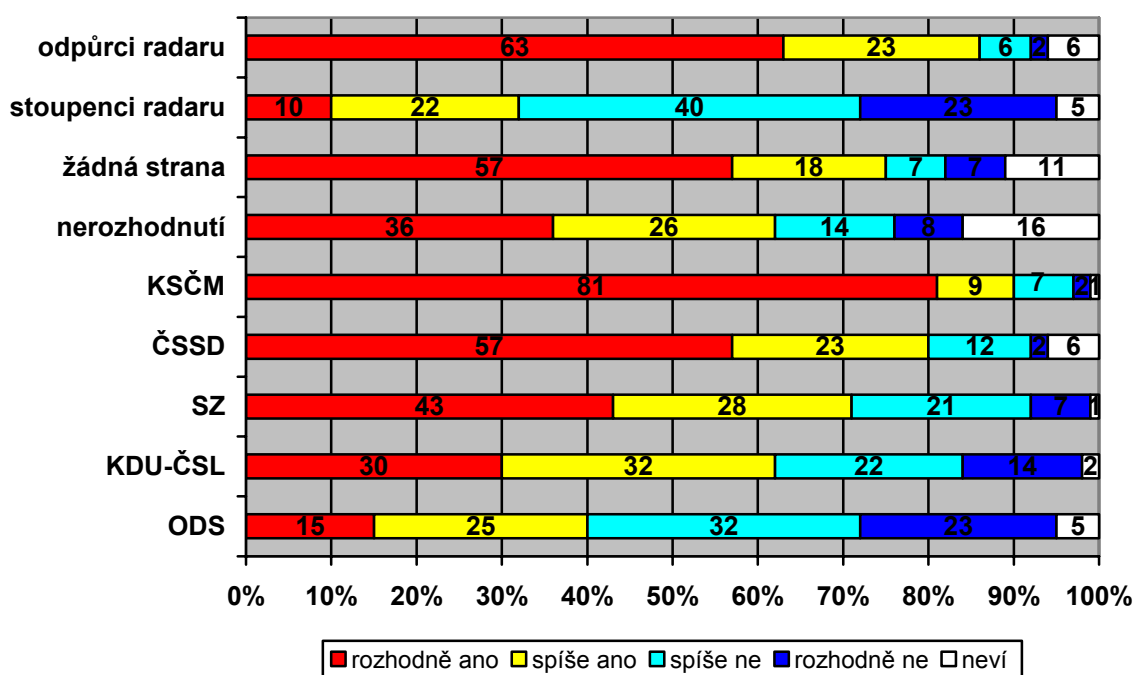

³ Otázka: „Domníváte se, že by o umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

⁴ Otázka pokládaná v září 2006 se týkala referenda k nespécifikované základně americké protiraketové obrany.

Z výsledků zachycených v tabulce 2 a v grafu 3 plyne, že případné referendum v této otázce má dlouhodobě podporu výrazné většiny občanů. V posledním, tedy zářijovém výzkumu se pro konání referenda o radaru vyslovilo 68 % respondentů, z toho 45 % bylo rozhodně pro referendum. Opačný názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, vyjádřilo 25 % dotázaných. V porovnání s předchozím šetřením z června tohoto roku se postoj k referendu významně nezměnil, v dlouhodobém srovnání je ovšem podíl odpůrců referenda poněkud vyšší.

Graf 4: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR a podle stranických preferencí (%)

Podrobnější analýza ukázala (viz graf 4), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupenci vybudování radarové základny v ČR, z nichž téměř dvoutřetinová většina (63 %) referendum v šetření ze září tohoto roku odmítla, zatímco pro referendum se v rámci téže skupiny vyjádřila pouze necelá třetina (32 %) lidí. Naopak mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se vyjádření proti referendu objevovala jen sporadicky (8 %), zatímco podpora referenda zde dosahovala úrovně 86 %. Této skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické diference, které víceméně kopírují rozdíly zjištěné v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Z hlediska stranických preferencí odpůrci referenda převážili mezi příznivci ODS (55 % proti, 40 % pro), u ostatních stran naopak jasně převládají stoupenci referenda v této otázce.